BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

1671/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 16-00041-9

Præsidiets betænkning over

Medlemsforslag om fortsatt fri rörlighet, öppenhet och samarbete inom Norden

Forslag

Præsidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar De nordiska regeringarna

att gemensamt ta fram en strategi för hur de nordiska länderna tillsammans kan hantera flyktingsituationen

att samråda med alla de övriga nordiska regeringarna om eventuella planer på skärpning av regler som kan få negativa konsekvenser för det nordiska samarbetet

att så långt som möjligt undvika beslut som äventyrar (hotar) nordisk samverkan

Baggrund

Danmark, Finland, Norge og Sverige underskrev i 1954 protokollen om borgernes fritagelse for pas og opholdstilladelse på hinandens territorier. Den trådte i kraft samme år. Island underskrev protokollen året efter og fra 1966 omfatter den også Færøerne. I 1957 indgik Danmark, Finland, Norge og Sverige den nordiske paskontroloverenskomst, som trådte i kraft året efter. Island tilsluttede sig den i 1965. Protokollen og overenskomsten udgør tilsammen Den Nordiske Pasunion.

I 2015 modtog Sverige omtrent 163 000 asylsøgere, hvilket indebar mange og store udfordringer for det svenske asylsystem samt andre samfundsfunktioner. Det resulterede, i at Sverige i december 2015 besluttede at indføre ID-krav for rejsende mellem Danmark og Sverige under hensyntagen til den almene orden og indre sikkerhed i landet.

Præsidiets synpunkter

Denne foranstaltning og den nuværende midlertidige grænsekontrol i Sverige er en ændring af traditionen for formel pasfrihed i Norden, også efter de nordiske landes overenskomst i 2000 om præcisering af overenskomsten i forhold til de nordiske landes deltagelse i Schengen-samarbejdet.

Selvom ordningen vurderes ikke at være et brud på den nordiske paskontroloverenskomst, da parterne i et begrænset tidsrum kan foretage paskontrol, når hensynet til den offentlige orden og national sikkerhed kræver det, så er den et bagslag for den frie bevægelighed i Norden.

Den frie bevægelighed er, sammen med den fælles historie og den fælles kultur, det som udgør kernen i det nordiske samarbejde. Derfor anser Præsidiet, at de nordiske lande burde samarbejde mere om håndtering af flygtningesituationen, på nordisk såvel som på internationalt plan.

Præsidiet noterer sig de nordiske samarbejdsministres erklæring fra april 2016 om fri bevægelighed i Norden samt samarbejdsministrenes fremlæggelse i september 2016 af samarbejdsprogram om integration af flygtninge og indvandrere. Præsidiet vurderer at både erklæringen og samarbejdsprogrammet går i samme retning som forslaget.

De nordiske regeringer bør opfordres til, at bidrage fælles til en løsning på europæisk og global niveau. Regeringerne kunne ligeledes opfordres til, at redegøre for sine fælles indsatser på området ved Nordisk Råds sessioner.

For Nordisk Råd er det vigtigt med en åben dialog med de nordiske regeringer. Samtidig er det vigtigt, at øge underrettelsespligten regeringerne imellem i form af samråd, når det gælder eventuelle planer om skærpelse af regler, som kan få negative konsekvenser for det nordiske samarbejde.

De nordiske regeringer bør opfordres til, at stoppe og reflektere yderligere når beslutninger af den art foreligger. Dette for at kunne mildne negative konsekvenser og for så langt som muligt forebygge beslutninger, som eventuelt kan bringe nordisk samarbejde i fare.

Stockholm, 27. september 2016

Britt Lundberg
Helgi Hjörvar
Höskuldur Þórhallsson
Penilla Gunther
Rigmor Andersen Eide
Steingrímur J. Sigfússon

Reservation 1
En del af Præsidiet reserverer sig imod forslagets betænkning til formål for sit eget forslag.

De nordiske samarbejdsministre besluttede i april 2016, at mangedoble deres satsning på at fremme integration af flygtninge og indvandrere. I den forbindelse udsendte samarbejdsministrene en erklæring om at der skal værnes om den fri bevægelighed i Norden. Yderligere besluttede ministrene at vedtage en justering i NMRs budget i 2016 og 2017 for at muliggøre et langt mere ambitiøst samarbejde på området for på den måde at påtage sig en proaktiv rolle i integrationssamarbejdet. I september 2016 godkendte de nordiske samarbejdsministre således et udkast til Ministerrådets samarbejdsprogram om flygtninge og indvandrere, som forventes behandlet ved Nordisk Råds session i København.

De nordiske regeringer har således opfyldt forslagets formål når det gælder den første at-sats og Nordisk Råd bør derfor ikke foretage sig yderligere i den anledning.

Endvidere anses det, at regeringernes nordiske samarbejde er baseret på en proaktiv vilje som kommer til udtryk i Helsingforsaftalens artikel 1:

"De kontraherende parter skal bestræbe sig på at bevare og yderligere udvikle samarbejdet mellem landene på det retslige, det kulturelle, det sociale og det økonomiske område såvel som i spørgsmål vedrørende samfærdslen og miljøbeskyttelsen. De kontraherende parter bør rådføre sig med hinanden i spørgsmål af fælles interesse, som behandles i europæiske og andre internationale organisationer og konferencer."

Regeringernes hensigt med aftalen forstås således, at man så langt som muligt undgår at træffe beslutninger, som kan have en negativ effekt på ovenstående. De nordiske regeringer opfylder således forslagets formål når det gælder den tredje at-sats og Nordisk Råd bør derfor ikke foretage sig yderligere i den anledning.

De nordiske regeringer kan dog opfordres til et tættere samarbejde om eventuelle planer om ændringer af paskontrol for nordiske statsborgere inden for Norden. Nordisk Råd bør derfor foreslå de nordiske regeringer ifølge forslagets anden at-sats, med tilføjelse av ordlyden "om passkontroll" til sidst, for præciseringens skyld.

Det foreslås derfor, at

Nordiska rådet rekommenderar de nordiske regeringarna,

att samråda med alla de övriga nordiska regeringarna om eventuella planer på skärpning av regler som kan få negativa konsekvenser för det nordiska samarbetet om passkontroll

Stockholm, 27. september 2016

Hans Wallmark
Henrik Dam Kristensen
Michael Tetzschner
Phia Andersson
Sonja Mandt
Wille Rydman

Reservation 2
Mikkel Dencker reserverer sig imod forslaget og foreslår følgende:

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag A 1671/presidiet om fortsatt fri rörlighet, öppenhet och samarbete inom Norden

København, 28. oktober 2016

Mikkel Dencker